

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

Дәстүрлі Тәжібаев оқулары шеңберінде өткізілетін әл-
Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 80-жылдығына арналған
«ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ПРАКТИКАЛЫҚ
ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫ МЕН
ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАСЫ» тақырыбындағы
Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ

Международной научно-практической конференции
«ИСТОРИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ
РАЗВИТИЯ ПРАКТИЧЕСКОЙ ПСИХОЛОГИИ В
КАЗАХСТАНЕ», посвященной 80-летию Казахского
национального университета имени аль-Фараби
в рамках традиционных ежегодных Тажибаевских чтений

MATERIALS

of International Research and Practical Conference
«HISTORY OF FORMATION AND PROSPECTS OF
PRACTICAL PSYCHOLOGY DEVELOPMENT IN
KAZAKHSTAN» Dedicated to 80th Anniversary of Al-Farabi
Kazakh National University within a frame of the traditional
annual Tazhibaev's readings

Алматы
27 ақпан 2014 ж.

<i>Moldashbayeva A.D., Baishukarova A.K.</i> Psychosomatic Influence on Oncological Disease	377
<i>Мусина Т.М., Урмузина Б.Г., Жолдасова М.К.</i> Психологические особенности изучения уровня тревожности неврологических больных	380
<i>Надырбекова Э.А., Қожанова А.</i> Басқару саласындағы гендерлік айырмашылықтарға психологиялық шолу <i>Наурызалина Д.Г., Таумишева Р.Е., Кадырова Ж.А.</i> Психологические аспекты формирования смысловознательной стратегии современных студентов психологов	391
<i>Нысанова К., Айтбаева А.Б.</i> Құқықтық тәрбие – құқықтық құзыреттілікті қалыптастырудың басты шарты	394
<i>Омарова С.С., Сапарғалиева М.</i> Еңбекке тәрбиелеудегі ұлттық психология мәселесі	398
<i>Оңалбеков Е.С., Абдуллаева М.</i> Әлеуметтік желілердегі девиантты мінез-құлықты балалармен жұмыс жасау технологиялары	404
<i>Өскембай Ф.С., Қазымбетова Э.К., Базарбекова А., Ахтаева Н.С., Толегонова А.А.</i> Тұлғаның аддиктивті мінез-құлқының психологиялық ерекшеліктері	408
<i>Пушков М.Ф., Батбаева А.</i> Творческая личность и гениальность как социальное явление	412
<i>Рахымжанова Н.А., Беленко О.Г.</i> Современные проблемы социализации детей в условиях семьи	417
<i>Садықова Н.М.</i> Студенттердің қадағалау локусы және олардың тұлғалық өзіндік анықтауының өзара байланысы	423
<i>Саипова А.А., Сатыбалдина Н.К.</i> Понятие эффективности трудовой деятельности в психологии и методы ее оценки	427
<i>Сакиева З.М.</i> Қазіргі уақыттағы жасөспірімдер арасындағы аутодеструктивті мінез- құлқын көбею себептері және алдын алу шаралары	432
<i>Сарманова С.</i> Педагогикалық үрдісте конфликтті жағдайды алдын алу жолдары	437
<i>Сатыбалдина Н.К.</i> Гендерные стереотипы в семейных отношениях	442
<i>Сейітұр Ж.С.</i> Мәдениет психологияның пәні ретінде	447
<i>Сейітұр Ж.С., Нурсейітова М.Б.</i> Шағын кәсіпкерлікті жүргізудің этнопсихологиялық ерекшеліктері	454

<i>Спичай Ж.</i> Тұлғаның кәсіби мамандануына қарым-қатынастың ықпалы	461
<i>Сүлейменова Г.Т., Мажеусулова А.Е.</i> Комплексный подход оценки и отбора персонала	465
<i>Толқынбаева Н.К., Аязбаева Г.Б.</i> Ата-ананың жасөспірімдерлі тәрбиелеуде коммуникативті дағдылардың қалыптасуын анықтау	471
<i>Толқынбаева Н.К., Аязбаева Б.Б.</i> Жеткіншектердің ата-ананың тәрбие беру стилін қабылдауына байланысты қалыптасатын коммуникативтік дағдылардың өсері	480
<i>Толегонова А.А., Дзаскулов М.С., Наурызалина Д.Г.</i> К вопросу изучения эмоций и эмоционального интеллекта посредством ЭЭГ метода	490
<i>Умиртакова А.М., Утемисова Г.У., Наурызалина Д.Г.</i> Социально-психологические проблемы инклюзивного образования в Казахстане	497
<i>Фархат Н.</i> Гендер и творчество: нейропсихологический анализ	501
<i>Шадыманова Ж.Ә., Қазымбетова Э.К.</i> Еңбек ету барысындағы тұлғалық ерекшеліктердің психологиялық астарлары	507
<i>Шестель В.В.</i> «Основы экономики и финансовой грамотности» - новое психолого- педагогическое направление по экономической грамотности учащихся	513
<i>Шнейдер В.В.</i> Психологические особенности проявления профессионального выгорания у врачей-гинекологов: ориентация на результат, а не на пациента	517
ДҒҢГЕЛЕК ҮСТЕЛ «Т.Т. ТӘЖІБАЕВ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚАЗІРГІ ПЕДАГОГИКА МЕН ПСИХОЛОГИЯ» КРУГЛЫЙ СТОЛ «Т.Т. ТАЖИБАЕВ И СОВРЕМЕННАЯ ПЕДАГОГИКА И ПСИХОЛОГИЯ В КАЗАХСТАНЕ»	
<i>Ахметова М.К.</i> Учения Л.Брюля, Ж.Пиаже и Л.С. Выготского в свете Критической оценки академика Т.Т. Тажибаева	523
<i>Коржаева З.Т.</i> Педагог-психологтың жоғары сынып оқушыларының өзін-өзі жүзеге асыру қабілетін дамыту жұмысындағы қызметі	532

Знание психологических особенностей, присущих представителям разных полов, необходимо для построения нормальных семейных отношений, поскольку, к сожалению, многие супружеские проблемы, в особенности в адаптации молодых супругов, происходят из-за непонимания партнера.

Одназначно ясно, что бытующие в семье гендерные стереотипы влияют на супружеские отношения самым непосредственным образом.

Литература

1. Мизумото Д. Психология и культура. – СПб. 2003. – 718 с.
2. Клешина И.С. Гендерный подход в системе психологического образования. Гендерные исследования: Феминистская методология в социальных науках. – Харьков, 2007. – С.193-214.
3. Рабова Т.Е. Стереотипы и стереотипизация как проблема гендерных исследований // Личность. Культура. Общество. Т. V. Вып. 1-2 (15-16). – С.120-139.
4. Хрестоматия по курсу «Основы гендерных исследований». Редакция: совет.к.ф.и.Ворошина О.А., д.полит. и., Григорьева Н.С., к.г.и.Луизкова Л.Г. М. 2006. – 111 с.
5. Бери Ш. Гендерная психология. – М., 2001. – 520 с.
6. Кабакова М.П., Балгимбаева З.М. Состояние и перспективы формирования исследований современной казахстанской семьи // Вестник КазНУ. Серия гуманитарные науки. – 2007. №3. – С.18-23.
7. Голд С. Стабильность семьи: социологический и демографический аспекты // Социология. – 1989. – №5. – С.30-88.
8. Алешина Ю.Е., Лекторская Е.В. Роль конфликт работающих женщины // Вопросы психологии. – 1989. – №5. – С.30-88.

В данной статье ставится задача рассмотреть понятие гендерных стереотипов в семейных отношениях. Анализируется содержание гендерных стереотипов в отношении закрепления семейных и профессиональных ролей; связанных с различием в организации труда и стереотипов маскулинности – фемининности. Анализируется влияние гендерных стереотипов на супружеские отношения.

Айтылмыш мақалада қарау мақсат гендер таптауының ұғымын отбасындағы қатынастарды қолды. Гендер таптауының мазмұнын ара қатынас отбасылық және кәсіптік рөлдерді бекіт- талданады; ажырамайтын тоқулы ерлердің және маскулинности таптауының мазмұнында - фемининности. Ықпал гендер таптауының некелік қатынастарға талданады.

The task of this article is to consider the concept of gender stereotypes in family relations. The content of gender stereotypes concerning fixing of family and professional roles is analyzed, connected with distinction in the content of work and masculinity - femininity stereotypes. Influence of gender stereotypes on the marital relations is analyzed.

МӘДЕНИЕТ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ПӘНІ РЕТİNДЕ

Сейітмұр Ж.С.

Психология ғылымының қалыптасу және даму тарихына қарайтын болсақ, оған бірнеше рет өз зерттеу пәнін өзгерткенін көреміз. Оған ғылым тарихындағы интернальдық әрі экстернальдық факторлар себеп болды. Әр кезең үшін сұранысына сай келетін мәселелерге баса назар аударуды әрі шешуді мақсат етеді. Немістің Zeitgeist - замана рухы деген сөзі бар. Әр уақыттың өзіне тән жалпы интеллектуальдық және мәдени атмосферасы болады. Ол адамдарды өзіндік бір идеяны қабылдауға даярлығын, сезімталдығын жоғары не төмен деңгейге сипаттайды. Идея уақыты келгенде оңай қабылданады, мезгілінен ерте немесе мүлдем қабылданбауы мүмкін. Физикадағы механизмизм рухы психологияға қалай әсер еткенін тарихтан білеміз. Міне, жаһандану сияқты ұғымды орын алған ХХІ ғасыр адам табиғатын зерттеуде жаңа бағытты, яғни тұрғыдан келудің маңыздылығын көрсетіп отыр. Оның үстіне сыни әрі ойлау қабілеті бар ғылым адам үшін мызғымас ереже, қатып қалған заңдылық қағида болмауы тиіс. Психологияның методологиясы тек жаратылыс ғылымдық парадигма үстем болатын қатан конструктор жиынтығы емес, бұл біріктірілген концептуальдық ойлаудан бас тартуымыз керек.

Бүгінде зерттеушілер психологияны көп парадигмалы ғылым екендігін мойындайды. Тек жалғыз ақиқат әмбебап психология болуы мүмкін еместігіне сенімдердің көзі жетуде. Ғылымның өзге таным түрлерінен айырмашылығы оның өзін өзі теріске шығара алу қабілеті (К. Поппер негіздеген «фальсификация» өлшемі) болуында жатыр. Мәңгі қатып қалған ештеңе жоқ. Психологияның қалыптасуына табиғат пен қоғамның әсерін зерттеу нәтижесінде генетикалық және социогенетикалық бағыттар, тиісінше биологиялық пен әлеуметтік жағы басым болатын психология салалары пайда болды (эволюциялық, генетикалық психология не әлеуметтік психология тәрізді). Адамның өзін биологиялық аспектісі бар индивид және әлеуметтік аспектісі бар тұлға ұғымдарымен сипаттай бастадық. Алайда әлеуметтік ұғымнан бөлініп, мәні жағынан ерекшеленетін әрі жеке бөлек алып қарастырды талап ретін «мәдениет» ұғымына психологтар лайықты назар аудармады. Психология ғылымы мәдениетті зерттеуді батыс елдерінде антропология, этнология елдерде мәдениеттану енісіне қалдырды. Көптеген уақыт бойы психологияда позитивизм парадигмасы үстем болып келді. Ақпараттық психология жетістігі тудырған, бүгінгі таңда ықпалды бағыттардың бірі болып отырған когнитивтік психология «бірінші» психология (В. Вундт негізін салған жаратылыстанулық эксперименттік үлгі) парадигмасы шеңберінен шыға алмауда. Когнитивтік психологтардың өздері оның жалпы когнитивтік парадигма және барған сайын күшейе түскен когнитивтіліктің физиологиялыққа бағыту тенденциясына алаңдауда. Психолог ғылымдардың кешенді зерттеу